

vestigated in the article. Linguists M. Fenenko, I. Herus-Tarnavetska, and L. Seliverstova studied this problem. A certain interest in the toponymics of the works by I. Kotliarevskii was shown by the literary critics A. Horban, E. Nakhlik, V. Shevchuk.

The toponyms of the analyzed work consist of 1) the names of the Ukrainian topos (the Hetmanate, the Zaporozhian Sich / Sich, Poltava, Pereiaslav, Hlukhiv, Lipianka, Budynka, Stekhivka, Ivashky, Myltsi, Pushkarivka, Budyshcha, Horbanivka, the Don, Kuban, the Dniester; 2) proper names of out of Ukrainian topos that can be differentiated into (a) names borrowed from Virgil's "The Aeneid" (Troy, Carthage, Rome, Olympus, Sicily, Italy, Arcadia, the Tiber, Latium, Ardea, Alba, Paphos, Ida, Lavrent); b) other proper names of out of Ukrainian topos (Tula, Torzhok, Slaskie, Lipsk, Crimea, Benderiia, Poland, Lithuania, Siberia, Morea, Delta, Kefalos). Notable is the fact that I. Kotliarevskii did not use the toponym Ukraine.

The conducted research has established that the functionality of toponyms in poem "The Aeneid" by Ivan Kotliarevskii depends on their classification features.

The names of Ukrainian and partly out of Ukrainian topos are mostly used by the writer to update historical, cultural or other information. Names borrowed from Vergili's poem are used to mark the route of Aeneas's journey and to depict the history and present of Ukraine. In particular, the following distinctive associative links can be established: Troy is Kyiv state; new Troy – Cosack state; Rome is new Ukrainian state; Latium – the Hetmanate; Livrent – Poltava; the Tiber – the Dniipro.

Undoubtedly, the onomasticon of the burlesque-travesty poem "The Aeneid" by I. Kotliarevskii needs further linguistic research.

Key words: *onym, toponymics, toponym, function, allusion, I. Kotliarevskii, "The Aeneid"*.

Надійшла до редакції 21.09.2019 р.

УДК 81'367.633:81'37

Людмила Дерев'яно, Ольга Мізіна

ПРИЙМЕНИКОВО-СУБСТАНТИВНІ ТЕМПОРАТИВИ В ПОЕМІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО «ЕНЕЇДА» В ЗІСТАВЛЕННІ ІЗ СУЧАСНОЮ ПРИЙМЕНИКОВО-ВІДМІНКОВОЮ СИСТЕМОЮ

Статтю присвячено дослідженню прийменниково-іменникових темпоративів; проаналізовано прийменниково-субстантивні структури – репрезентанти часової семантики в поемі «Енеїда» в зіставленні їх із прийменниково-відмінковими конструкціями сучасної української літературної мови.

Ключові слова: *первинний прийменник, темпоратив, семантика означеної / неозначеної часової тривалості, прийменниково-іменникова конструкція, синтаксема.*

У контексті розвитку лінгвальної парадигми ХХІ століття актуальними є напрацювання в галузі семантичного й функційного синтаксису. Зацікавлення прийменниками як аналітичними службовими елементами, що в сполученні з іменниками або їхніми субститутами є найпоказовішими репрезентантами синтаксичних зв'язків і семантико-синтаксичних відношень, зумовлене багатогранністю й широтою тлумачення їхньої лінгвістичної природи, важливою роллю в складному пізнанні механізму взаємозв'язку найважливіших компонентів мовної системи, наявністю різних поглядів на сутність і функції прийменників.

Прийменники задіяні в оформленні структур адвербіального значення. З-поміж них особливий інтерес © Л. Дерев'яно, О. Мізіна, 2019

становлять конструкції зі значенням часу. Окремі питання, пов'язані з особливостями використання прийменниково-субстантивних темпоративів, належать до кола найперспективніших і потребують більш удокладненого розгляду. В україністиці різні аспекти функціонування часових прийменниково-іменникових структур знаходимо в працях В. М. Барчука, О. І. Бондаря, І. Р. Вихованця, Т. М. Голосової, О. М. Задорожної, З. І. Іваненко, П. С. Каньоси, Р. А. Куцовой, С. А. Романюк та інших учених. У межах російської мовознавчої концепції часові сполуки досліджували О. В. Бондарко, М. В. Всеволодова, Г. О. Золотова, А. А. Кока, В. М. Філіппова й інші лінгвісти.

Незважаючи на розлогий діапазон напрацювань щодо вживання темпоративів, структурованих сполученням прийменників з іменниками, у граматиці мовної системи недостатньо вивченою на сьогодні залишається проблема семантичної специфіки прийменників, їхніх корелятивних зв'язків, виявлення закономірностей використання прийменниково-субстантивних конструкцій, утворених прийменниками різних розрядів за походженням.

Актуальність теми зумовлена передусім потребою багатопланового вивчення прийменниково-іменникових часових структур, системного аналізу

корелятивних зв'язків між темпоральними прийменниками на матеріалі поеми «Енеїда» Івана Котляревського й зіставлення їх із темпоративами аналогічного значення сучасної української літературної мови. З огляду на це метою статті є дослідження семантично-функційного потенціалу прийменниково-субстантивних конструкцій зі значенням часу в поемі «Енеїда» Івана Котляревського порівняно з темпоративами аналізованої семантики сучасної української літературної мови.

Об'єкт пропонованої розвідки – прості речення з прийменниково-субстантивними конструкціями в поемі «Енеїда» Івана Котляревського та творах українських письменників ХХ–ХХІ століть, а її **предмет** – прийменниково-іменникові структури з часовими прийменниками. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- 1). дослідити прийменниково-відмінкові темпоративи в поемі «Енеїда» Івана Котляревського та творчому доробку українських прозаїків ХХ–ХХІ століть;
- 2). проаналізувати прийменниково-субстантивні структури – репрезентанти часової семантики в поемі «Енеїда» Івана Котляревського в зіставленні їх із темпоративами сучасної української літературної мови;
- 3). установити відмінність між структурами аналізованої семантики в українській літературній мові кінця ХVІІІ – початку ХІХ століть і сучасній українській літературній мові.

Найважливішою опозицією темпоральної сфери є одночасність / різночасність перебігу дії або процесу. Події, що відбуваються паралельно і з погляду хронології накладені одна на одну, кваліфікують як одночасні. Одночасність диференціюють на неозначену часову тривалість та означену часову тривалість дії. Неозначена тривалість – це відсутність характерної ознаки (часової локалізації), за якою встановлюють час перебігу дії [3, с. 85].

В «Енеїді» І. Котляревського зафіксовано низку прийменниково-субстантивних конструкцій із семантикою неозначеної / означеної часової тривалості. Як-от у темпоративі **преп за + Ngen** прийменник **за** сполучається з іменником на позначення особи, напр.: *Се килим-самольот чудесний / За Хмеля виткався царя...* (8, с. 121). Якщо повнозначним компонентом аналізованої структури є субстантив зі значенням загального часового поняття, синтаксема **преп за + Ngen** передає семантику тривалості дії без чітко окреслених меж, напр.: *Була в Латії синагога, / Збудована за давніх літ* (8, с. 139).

Найвищу функційну активність з-поміж усіх часових сполук в «Енеїді» демонструє темпоратив **преп в (у) + Nacc** із семантикою неозначеної часової тривалості. Розглядувана синтаксична структура є полісемантичною, оскільки здатна репрезентувати окремі диференційні значення: а) відрізок часу, у межах якого відбувається дія або коли наявний який-небудь

стан, напр.: *Як в північ самую глухую / Еней лиш тільки мав дрімать, / Побачив хмару золотую...* (8, с. 156); *В сю ніч Еней уже зближався / До городка, що Турн обліг...* (8, с. 191); б) природне чи суспільне явище, одночасно з яким відбувається дія, напр.: *Чи бачиш, як ми обідрались! / Убрання, постолы порвались, / Охляли, ніби в дощ щена* (8, с. 35). У сучасній українській літературній мові аналізовану структуру вживають ще й для номінування віку особи, напр.: ... *В свої тридцять п'ять літ вона [Феофано] лишилась чарівною, красивою, як і раніше...* (12, с. 42). Найчастіше темпоратив **преп в (у) + Nacc** актуалізує семантику 'відрізок часу, у рамках якого відбувається дія або коли наявний який-небудь стан'. Його повнозначними компонентами здебільшого є субстантиви темпоральної семантики, напр.: *В нічну добу, в годину сонну / Прокрастись можна поуз стан* (8, с. 166); *Венера зараз одгадала, / Що в добрий час сюди попала* (8, с. 152). Конструкція **преп в (у) + Nacc** виявляє значеннєву спорідненість із синтаксемою **преп на + Nacc** за умови, якщо конститuentами обох структур є іменники – назви загальних часових понять на взірць *пора, час, година* (у значенні час) тощо, напр.: *На сей то час Ютурна-мавка / В Рутульський подоспіла строй...* (8, с. 220) – *В се врем'я Юпитер, підпивиши, / З нудьги до жінки підмоцавсь* (8, с. 201). Примітно, що темпоратив **преп в (у) + Nacc** у сучасній українській літературній мові, за нашими спостереженнями, також відзначається найвищим ступенем продуктивності з-поміж усіх чинних прийменниково-іменникових конструкцій з первинними й вторинними прийменниками.

Синтаксеми **преп в (у) + Nlok** використовують для точного номінування місяця чи року дії, напр.: *І обложили Рязань, і огородили її острогами у місяці травні...* (10, с. 5). У складі аналізованої прийменниково-іменникової конструкції спорадично вживають лексеми – найменування загальних часових понять, напр.: *[Амата] царськеє убрання рвала / І в самій смутній сій порі, / Очкур вкруг шиї обкрутивши, / <...> повісилась на очкурі* (8, с. 226). У сучасній українській літературній мові синтаксема **преп в (у) + Nlok** позначає час дії узагальнено й корелює з темпоративами **преп в (у) + Nacc** – **преп на + Nacc**. Важливо також наголосити, що структура **преп в (у) + Nlok** є стилістично маркованою, сфера її вживання – художній стиль.

У корелятивні відношення з темпоративами – репрезентантами семантики неозначеної тривалості дії – вступають конструкції, які експлікують значення означеної тривалості дії й окреслюють часові рамки останньої. Означену тривалість дії передають структури з первинними прийменниками **на, за: prep на + Nacc, prep за + Nacc**. Темпоратив **преп на + Nacc**, крім інваріантної семантики неозначеної часо-

вої тривалості, репрезентує значення чітко визначеного часу дії, напр.: *Дали значки їм [троляням] з хоругвою, / Бунчук і бубни з булавою, / Списів, мушкетів, палахів, / На тиждень сала з сухарями, / Барильце з срібними рублями...* (8, с. 154); *То мусив [Авлет] в військо записатись / І за шпигона на год став* (8, с. 192).

Часова синтаксема **прер за + Nacc**, як і попередня, належить до розряду полісемантичних, оскільки, крім значення означеної часової наступності, репрезентує означену тривалість дії, тобто час, цілком зайнятий дією, напр.: [Троянці] *за тиждень так лащину взнали, / Що вже з Енеєм розмовляли / І говорили все на ус* (8, с. 117). Аналізовані конструкції точно номінують протяжність дії в рамках певного часового періоду й репрезентують семантику часу, повністю охопленого дією з виразною вказівкою на її тривалість.

Поряд із розглянутими темпоративами, які регулярно функціують у сучасній українській літературній мові, виявлено структуру **прер в (у) + Nacc**, яка маніфестує семантику означеної тривалості дії, напр.: *Як ось із неба дощ полився, / В годину весь пожегар залив* (8, с. 63); *Ще там єсть до півдесятка, / Но дріб'язок і гольфіна; В таких не буде недостатка, / Хоть в день їх згине і копа* (8, с. 193). Зазначимо, що такі конструкції не властиві унормованій мові, оскільки їхніми відповідниками є прийменниково-субстантивні часові сполуки чотирикомпонентної парадигми корелятивів **прер за + Nacc – прер протягом + Ngen – прер упродовж (впродовж) + Ngen – уподовж (вподовж) + Ngen**, які «точно окреслюють протяжність дії в рамках певного темпорального періоду» [2, с. 100], напр. *Зморене тіло за кілька годин сну встигло спочити...* (7, с. 155) – *Він [Туо] протягом якихось десяти днів прочитав <...> усю Британську енциклопедію* (2, с. 27) – *Упродовж цього часу відвідувачів побільшало* (9, с. 52).

Темпоратив **прер до + Ngen** експлікує семантику означеної тривалості часу, тобто повне охоплення явищем проміжку часової попередності. Межа реалізації дії в часі є домінантною семою аналізованої конструкції, напр.: *І до півночі [жінки] там гуляли, / І в гречку деколи скакали* (8, с. 89). Зазначимо, що в сучасній українській літературній мові поряд із розглянутою вище функціонує синтаксема **прер по + Nacc**. Значення близькість, а в певному лексико-семантичному оточенні й взаємозаміна первинних прийменників **до й по** у складі темпоративів **прер до + Ngen – прер по + Nacc** ґрунтуються на спорідненості їхнього плану змісту. Попри те, що часові структури з прийменниками **до й по** мають значеннєву подібність, у їхньому семантичному обсязі виявлено особливі відтінки, пов'язані з точністю відтворення кінцевих часових рамок певної дії. За нашими спостереженнями, конструкції з прийменником **до** чіткіше, виразніше репрезентують зна-

чення часового проміжку, що виступає межею поширення дії, напр.: *До самої осені зеленітимуть ваші павовиська* (4, т. II, с. 188); *Невже до цього часу не викурили з Чорного лісу банди?* (3, с. 50). Таку точність забезпечує передусім те, що прийменник **до** активнопотується з іменниками часової семантики, на відміну від прийменника **по**, який уживається у складі темпоратива **прер по + Nacc** зі значенням кінцевої часової межі, тільки в поєднанні з окремими темпоральними лексемами, як-от: **пора, час, день**, до того ж з обов'язковими атрибутивами, напр.: [Харитон Гусак] *майже не постарівно цей день* (11, с. 131); *...Дід сьогодні встав на зорі і косив по оцю пору* (1, с. 45). І. Вихованець наголошує на специфічному семантичному відтінкові темпоральної синтаксеми **прер до + Ngen**: вона «виражає кінцеву часову межу, відбиваючи також розгортання явища поза межами часового орієнтира, але з максимальним наближенням до його меж (іноді з частковим проникненням у його межі)» [2, с. 129].

Поряд із численними первинними темпоральними прийменниками в «Енеїді» зафіксовано спорадичне вживання похідного часового прийменника **у (в) час**, який є складником синтаксеми **прер у (в) час + Ngen** і виражає семантику неозначеної, або часткової, одночасності. Конструкція **прер у (в) час (часи) + Ngen** здатна чітко репрезентувати темпоральну семантику, яка закладена в прийменниковому еквіваленті (повнозначний складник – лексема **час**), що й забезпечує її активне використання в усіх функційних різновидах мови. **У (в) час** уживається в сполученні із субстантивами нечасової семантики, напр.: [Троянці] *вбирали січену капусту, / Шатковану, і огірки / (Хоть це було в час м'ясопусту)*... (8, с. 116).

У сучасній українській літературній мові значення часткової одночасності репрезентує восьмикомпонентна парадигма корелятивів із похідними прийменниками, кожен із яких вирізняється специфічним семантичним відтінком або стилістичним забарвленням: **прер у (в) час (часи) + Ngen – прер у (в) період + Ngen – прер за часів + Ngen – прер часів + Ngen – прер у (в) добу + Ngen – прер у (в) пору + Ngen – прер в епоху + Ngen – прер в еру + Ngen**, напр.: *Красивим і величним був Київ за часів Ярослав Мудрого...* (5, с. 40) – *Такі погрозування-тяганини по кабінетах, констатує Гончар, призводили і в період українізації, і в добу культу особи Сталіна, і в часи застою до винищення не лише окремих людей, а й цілого народу...* (13, с. 475). Зазначимо, що «диференціацію семантики в корелятивних структурах уможливають часові прийменники – конституенти прийменниково-іменникових темпоративів» [2, с. 73].

Отже, одним із найпродуктивніших засобів вираження темпоральності в поезії І. Котляревського «Енеїда» є прийменниково-іменникові конструкції з первинними часовими прийменниками. Вони ак-

тивно функціують і в сучасній українській літературній мові, щоправда, репертуар структур із тією чи тією семантикою в процесі розвитку мови значно розширився. Специфічні значеннєві відтінки, стилістичне маркування і сфера вживання – основні диференційні ознаки аналізованих приєменниково-субстантивних конструкцій із непохідними й похідними часовими приєменниками.

Література

1. Вихованець І. Р. Приєменникова система української мови : [монографія] / І. Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1980. – 286 с.
2. Дерев'яно Л. І. Кореляція первинних і вторинних приєменників у структурі часових семантико-синтаксичних відношень: [монографія] / Л. І. Дерев'яно. – Полтава: Астроя, 2017. – 194 с.
3. Romaniuk S. Структура категорії темпоральності в сучасній українській мові : [монографія] / Switlana Romaniuk. – Warszawa, 2012. – 235 с.

Список використаних джерел

- Бабляк В. С. Вишневий сад : [роман-трилогія] / В. С. Бабляк. – К. : Дніпро, 1976. – 543 с.
- Бережний В. П. Вибрані твори : [наук.-фантаст. повісті та оповідання] / В. П. Бережний. – К. : Дніпро, 1988. – 525 с.
3. Большак В. Г. Не журіться, професоре : [роман] / В. Г. Большак. – К. : Рад. письм., 1978. – 336 с.
4. Гончар О. Т. Твори : у 7 т. / О. Т. Гончар. – К. : Дніпро, 1987–1988. – Т. 2. – 1987. – 717 с.
5. Дашкієв М. О. Страчена пісня. З безодні минулого : [роман, наук.-фантаст. повість] / М. О. Дашкієв. – К. : Дніпро, 1991. – 501 с.
6. Дімаров А. Українська вендетта : [повісті] / А. Дімаров. – К. : Дніпро, 1995. – 247 с.
7. Івченко М. Є Робітні сили : [новели, оповідання, повісті, роман] / М. Є. Івченко ; упоряд. і текстол. підгот. тв. С. А. Гальченка, О. В. Мельника ; прим. С. А. Гальченка. – К. : Дніпро, 1990. – 823 с.
8. Котляревський І. П. Твори / І. Котляревський. – К. : Держ. вид-во худ. л-ри, 1963. – 348 с.
9. Курков А. Улюблена пісня космополіта : [роман] / А. Курков. – Тернопіль : Богдан, 2005. – 256 с.
10. Малик В. К. Горить свіча : [роман] / В. К. Малик. – К. : Укр. письменник, 1992. – 431 с.
11. Мартич Ю. М. Зустрічі без прощань : [біограф. розповіді] / Ю. М. Мартич. – К. : Дніпро, 1991. – 516 с.
12. Складенко С. Д. Володимир : [роман] / С. Д. Складенко ; [передм. М. Гриця; ілюстрації

худож. Г. Зубковського]. – К. : Дніпро, 1987. – 547 с. – (Шкільна бібліотека).

13. Степаненко М. І. Літературний простір «Щоденників» Олеса Гончара : [монографія] / М. І. Степаненко. – Полтава : АСМІ, 2010. – 528 с.

Liudmyla Derevianko, Olha Mizina

PREPOSITIONAL-SUBSTANTIVE TEMPORALITIES, REPRESENTED IN THE POEM «ENEIDA» BY IVAN KOTLIAREVSKY, IN COMPARISON TO MODERN PREPOSITIONAL-CASE SYSTEM

The given article covers the thorough research of semantic and functional potential of prepositional-substantive structures with time semantics in the poem «Eneida» by Ivan Kotliarevsky, represented in comparison to those temporatives with the semantics in modern literary Ukrainian.

*In fact, the poem under disquisition embraces the wide range of various prepositional-substantive structures, explicating time semantics. The temporative **prep в (y) + N_{acc}** with undefined time duration carries the highest functional activity of all the analysed before collocations.*

*The temporatives, which tend to expose the action of undefined time duration, correlate with structures of the defined duration of the action, making time limits to such a continuance. Meanwhile, the semantics of defined time duration is a peculiar feature of the structures with primary prepositions **на, за: prep на + N_{acc} prep за + N_{acc}***

*The syntaxeme **prep до + N_{gen}** reveals the meaning of defined duration. The limit of the action implementation in time forms the dominant seme of the analysed above structure. It is worth mention the modern literary Ukrainian also allows the functioning of the syntaxeme **prep no + N_{acc}** along with those taken into consideration. The semantic propinquity of the primary prepositions **до and no as prep до + N_{gen} – prep no + N_{acc}** temporatives' constituents is logically based on the affinity of their content dimension.*

*Alongside with numerous primary time prepositions in the «Eneida», the derived time preposition **у (в) час** as **prep у (в) час + N_{gen}** temporative constituent ascertains its sporadic usage, revealing its undefined or partial time simultaneity meaning. Thus, in modern literary Ukrainian the partial time simultaneity semantics stems from 8-component paradigm of correlatives with derived prepositions. Each of them has its specific semantic nuance or stylistic colouration.*

The fact is prepositional-substantive structures with primary time prepositions constitute one of the most productive means of representing the temporality in the

poem «Eneida» by Ivan Kotliarevsky. They also have active functional potential in modern literary Ukrainian, though the spectrum of structures with the semantics has significantly broadened due to the evolution of language. Specific semantic nuances, stylistic marking, and the sphere of usage are amongst dominant peculiar features of the analysed before prepositional-substantive struc-

tures with primary and derived time prepositions.

Key words: *primary preposition, temporative, defined / undefined time duration semantics, prepositional-substantive structure, syntaxeme.*

Надійшла до редакції 04.10.2019 р.

УДК 811.161.2'373.21(477.53)«17/18»

Тетяна Ніколашина

УРБАНОНІМНИЙ ПРОСТІР МІСТА ПОЛТАВИ ДОБИ ІВАНА КОТЛЯРЕВСЬКОГО

У статті простежено розвиток урбанонімного простору міста Полтави, проведено семантичний аналіз урбанонімів, розглянуто урбаноніми, пов'язані із життям Івана Котляревського.

Ключові слова: урбанонім, урбанонімний простір, вулиця, Успенський собор, Соборний майдан, Іван Котляревський.

Урбанонімний простір міст упродовж століть розвивається, оновлюється та віддзеркалює квінтесенцію загальнолюдських і національних цінностей. Дослідження урбанонімів дозволяє встановити факти держави, історії мови, етносу, краю, міста.

Заслуговують на увагу дослідження української урбаноніміки науковців В. Горпинича, В. Лучика, Ю. Карпенка, В. Німчука, І. Муромцева, А. Загнітка, О. Стрижака, Я. Дашкевича, Я. Грицака, М. Долинської та інших.

Актуальність розвідки зумовлена тим, що досі відсутнє трактування мовознавцями урбанонімів міста Полтави середини XVIII – початку XIX століття.

Урбанонімний простір репрезентує сукупність урбанонімних одиниць, адаптованих за лінгвістичними, соціокультурними, етнокультурними законами, зафіксованих у писемному й усному мовленні містян. Урбанонімний простір відтворює ціннісно-орієнтоване поняття «урбанонім». Під урбанонімом розуміємо системоутворювальний елемент урбанонімного простору, що виконує адресно-ідентифікаційну, культурно-історичну, соціокультурну функції [16, с. 6].

Науковці наголошують на тому, що урбаноніми зумовлені позамазовними чинниками, мають системну структуру, виконують спільну функцію, уможливають варіативність (офіційна/неофіційна назва); увиразнюються словотворчими формантами і структурно-семантичними типами, фіксуються в текстах художньої літератури, вступають в інші системні зв'язки [6].

«Урбаноніми (від лат. urbanus – місто та гр. opima – ім'я) – топонім, ім'я, назва внутрішньоміського топографічного об'єкта (вулиці, проспекту, бульвару, провулка, будь-якого об'єкта міста, що має ім'я)» [11, с. 310].

Мета наукової статті полягає в дослідженні урбанонімного простору міста Полтави в семантичному аспекті часів Івана Котляревського, в аналізі урбанонімів, пов'язаних із життєдіяльністю класика української літератури й громадського діяча.

Матеріалом для аналізу послуговували «Генеральний опис Лівобережної України 1765–1769 рр.», відомий в історичній літературі під назвою «Румянцевський опис Малоросії» (перепис майнового стану населення в 60-х роках XVIII ст.) [7], Топографічний опис Лівобережної України в 1798–1800 рр. [17], наукові праці істориків [2; 4; 5; 8; 9; 14], краєзнавців [18].

Неможливо уявити духовну столицю України без Івана Котляревського, який жив, живе й буде жити в щоденному бутті кожного українця, у полтавських вулицях і провулках, у гострому слові, іскрометному гуморі й життєлюбстві, доброзичливій ширості до людей і відкритості до краси українського слова.

Безперечно, для «Полтави Котляревський – одна з найяскравіших сторінок її історії, запашне слово, наймелодійніша пісня, її гордість, її зоря-зоряниця, світло якої осяє тепер не тільки шанувальників письменника, але й увесь український народ» [10, с. 53–54].

Наш славетний земляк, зачинатель нової української мови та літератури Іван Петрович Котляревський (1769–1838) був корінним полтавцем, який народився й жив у центрі міста, на Соборному майдані, у зелені садків біля Успенської церкви.

Професор М. Степаненко стверджує, що «творчість І. Котляревського має велике історико-мовне значення, яке полягає передусім у тому, що письменник своєю безсмертною “Енеїдою” розкрив функціо-